

Klokkergård
skal selges

Foto: Inger-Maria Østby

Klokkergården på Hoffsvangen skal selges. Den unike eiendommen har fått en takst på 2,5 millioner kroner. Nestleder Olav Owren i Hoff menighetsråd (bildet) håper at kommunen vil overta gården.

Side 5

Jubileum
og fusjon

Foto: Odd Martin Høspjållum

I sitt 70. jubileumsår har Trostrud kistefabrikk fusjonert med salgsselskapet Freno, og heter Trostrud-Freno. Samtidig er omsetningen doblet. – Vi har i dag en markedsandel i Norge på mellom 60 og 70 prosent. At en bedrift på Toten har to tredjedeler av dette markedet, synes vi er litt flott, sier daglig leder Jon Asgeir Lystad (bildet). I helga ble jubileet markert.

Side 10

Labo trenger
42 millioner

42 millioner kroner vil det koste å ruste opp Labo. Det innebærer ikke flere plasser. Tvert i mot blir det én plass mindre etter en eventuell opprusting av bo- og servicesenteret. – Det vi har fått i hendene nå, er en plan for opprusting av Labo, ikke en plan for en utvidelse, sier ordfører Hans Seierstad. En opprusting er sårt tiltrengt.

Side 9

Populær
i Kolbu

Vålerengas kaptein Tom Henning Hovi var hovedattraksjonen under Kolbukameratens fotballavslutning. Han kom for å dele ut premier, og måtte naturlig nok skrive mange autografer.

Side 14

Gjenoppbygger
kulturminner

Foto: Jon Olav Andreassen

Totenåsen er full av kulturminner som er i ferd med å forsvinne. Men nå har noen frivillige tatt tak, og har startet jobben med å bevare og gjenoppbygge restene fra en svunnen tid. Blant annet har Kristian Ødegård, Arne Marius Slettum og Eivind Peder Hveem (bildet) bygd opp igjen den gamle hestevatninga langs vegen mot Torsætra på frivillig basis. I gammel tid kunne 100 hesteskysser passere om dagen. Tørste hester fikk drikke i hestevatninga, der klart og temperert kildevann pipler fram fra berget.

Midten

Irriterer
med søppel

Skogelær Pål Sundby opplever at stadig flere bruker skogen hans på Krabyskogen for å kvitte seg med søppel. Termopanvinduer og møbler er blant det som slenges igjen. Sundby må selv ta jobben og kostnaden med å rydde opp igjen etter forsøplene. – Svært irriterende, mener Sundby.

Side 8

Brillekonto - kjøp de
brillene du har lyst på
ingen renter eller gebyrer

interoptikk
Sjovell

Grandgården, Lens • Tlf. 61 16 00 38
E-post: talen@interoptikk.no

PUSSE OPP?!
Vi hjelper deg i gang, eller våre
håndverkere kan gjøre jobben!

Best i by'n på:

**MALING, TAPETER, TEPPER,
GULVBELEGG OG LAMINAT
STORT UTVALG PÅ LAGER**

**SLIPEMASKIN TIL
TREGULV LEIES UT!**

**FARGERIKE
GULVSENTERET**

Øvre Tompt. • 2015 Gjøvik • Tlf. 61 13 57 90

**Forandring
fryder**

Torsdag 23/11 kl. 09.00 - 16.00
**Møt vinteren med
nytt arbeidstøy**

Rost vinterdress
Red eller svart. Vekt. pris 1124,- **469,-**

Uvalgte produkter
fra Helly Hansen

100,- 200,- 300,-

Representant Håkons

Interiorkonsulent
Hver torsdag
kl. 12.00-18.00

HYPERMARKET
Sjovell

www.boggrubben.no/akultur

Arne Marius Sletum og Eivind Peder Hveem murer så fort de kan. Tilslaget av vann er stort, og med jevne mellomrom må de tappe oppkommet med hevert for at den ferske sementen ikke skal bli våd.

– Vi har klart opp steinkanten her i hestevatinna. Jeg husker godt at jeg var med her som smågutt i slutten av 30-åra, forteller Kristian Ødegård. Han sier at selve buen på kanten kanskje var litt større, men at de har gjort det så riktig som mulig.

Frivillig arbeid for KULTURMINNENE

Noen lokale entusiaster har sett seg fore å bevare en del kulturminner på Totenåsen. For moro skyld kaller de seg Olavskildens arbeidslag. Her handler det blant annet om kildevenn...

Jon Oker Andreassen
janolas@toten-blad.no

Det er en småkald novemberdag når vi oversider før det til å klaffe med arbeidslaget. Vi har gjort et

forsøk tidligere på å treffe dem, men det var den dagen den første snøen kom på åsen.

– Vi er jo så gamle at vi har lov til å ta oss fri når vi synes været blir for deilig, humrer Arne Marius Sletum (76).

Ivrigte tipsere har flere ganger vært på tråden til lokalavisen for å fortelle om noen karer som står på hodet blant stein og kritt langs vegen mot Torsætra.

Hestestopp

Nå treffer vi dem. I tillegg til Sletum, er det Eivind Peder Hveem og Kristian Ødegård som

jobber med en steinmur mellom Skjeppejvnen og Torsætra. Kristian er 74, mens jypingen Eivind Peder bare er 55.

– Her var det hestevatinning i gamle dager. Det er den vi driver og setter i stand igjen nå, forteller de tre.

Går vi noen tår tilbake i tid, var det stor trafikk til og fra Totenåsen. Og det var hestene som var det viktigste befordringsmiddelet. Det kunne godt hente 100 hester forbi i løpet av en arbeidsdag.

Det gikk mange vedlass til bygda, blant annet. Tømmer ble også fraktet. Dessuten var det sag-

bruk ved Torsætra, og de brakske-rettigede måtte frakte de ferdige materialene til bygda.

I løpet av et uke var det mang en hesteskyss innom Torsætra. Det fortelles at de der fløet et par kyr på høydedetene som ble liggende igjen etter hestene.

Livet på åsen

Arne Marius Sletum og Kristian Ødegård har vært med på hestekjøring selv, og bor da dem fortelle, om livet på åsen. Vi hører om arbeidslitne karer og hester. Tømmerhoggere som levde vintrene gjennom på stekt flekk uti åsen. Og strabasiøse turer mellom bygda og almsnningen.

– Det var mange turer opp og ned, ja, er de to veteranene enige om.

Et viktig punkt på vegen, var hestevatinninga. Det er et oppkomme som ligger ikke så langt unna Olavskilden. Hestevatinninga kunne alltid bli på friskt og godt vann. I framkant var det klart opp en vegg, slik at det var et lite basseng på stedet.

– Her var det alltid rennende vann, sansett temperatur. I hestevatinninga hendte det aldri at vannet frøs. Hestene stoppet alltid for å drikke her. Ofte svingte de innom helt automatisk, forteller Kristian og Arne Marius. Noen ganger hendte det at kjørtaren sovnet ved jernemna, men hestene visste hvor det var forfriskninger.

– Hestene likte dette klare, friske vannet. Mange steder er det myr- vann, og det vil ikke hestene ha, sier de to. Hester og skogsarbeid

har de greie på. Kristian og Arne Marius er blant skogsveteranene som viser rundt på den historiske utstillinga på Torsætra, når folk vil vite mer om gamle dagers skogsdrift og seterliv på åsen.

Måtte vike

Hesten måtte vike i trafikken på Totenåsen, som andre steder. Vegen til Torsætra ble stadig utvidet, og en gang midt på 60-tallet forsvant markanten som var laget for å demme opp i hestevatinninga.

Nannet har hele tida piplet fram i skråningen på stedet, men det har vært langt mellom tørste hester. Dermed holdt hestevatinninga på å forsvinne ut av historien.

Men i høst har idsjelene gått på igjen. De ville sette vannposten i stand.

– Nå må vi jobbe, foranner en streng Eivind Peder Hveem. Markanten er på plass, men det er ikke helt tett. Litt mer sement må

Det er kjølig den dagen vi besøker arbeidslaget, og det burde være en kald fornyelse å drive i vann.

– Det er ikke noe problem, vannet er helt lukket i forhold til kultortemperaturen, forteller Kristian Ødegård. Han husker godt hvordan hestevatinninga så ut da han var smågutt i slutten av 30-årene, og det er etter hans hukommelse de restaurerer.

Bevarer mer

Eivind Peder Hveem tar seg tid til en liten pust i bakken, og forteller litt mer om Olavskildens arbeidslag.

– Vi har tenkt å bevare og restaurere noen av de gamle kulturminne-

ne på åsen. Vi skal se om vi får på plass igjen de gamle milesteinene, og har også tenkt å reparere gamle prommer, forteller han. Dessuten har de planer om å få bygd opp igjen det gamle klavskjølet ved stasjonen i området ved Amunddalen, ved stien som går til Nysætra.

Her lå det et skjøl, eller skjål som det heter på bokmål, der utstyret til kløvning med hest ble oppbevart.

– Og alt dette gjør dere uten noen form for godtgjøring?

– Vi håper at vi kanskje kunne få noen kroner i støtte til materialene vi bruker. Det hadde vært fint om kommunen kunne gi oss litt, men selve arbeidet gjør vi frivillig, sier Hveem.

Kilden

Da vi var på visit, jobbet også Olavskildens arbeidslag med kilden som de har tatt navnet sitt etter. Langs den gamle kongevegen over åsen finnes det i likhet med så mange andre steder en kilde som Olav den helliges navn er knyttet til.

Her er det mange totninger som den dag i dag henter seg vann. Vannet skal være spesielt godt, og enkelte sværger til denne vannkilden for å finne ukloret drikkevann. Spesielt om sommeren stanser det ofte biler med folk som kommer rusinge med en dank for å ta med seg noen liter til bygda.

Arbeidslaget syntes det var for ille at det lå belteblikk over kilden, og de er i gang med å bygge et nytt dekke. Ved oppkommet finnes også en gammel stein, der inskripsjonen er blitt offer for tidens tann. Etter planen skal de prøve å få fram igjen den originale teksten.

Vi runder av besøket, starter bilen og lærer på om det ikke hadde vært riktigere å bruke hesteskyss til bygda igjen...

Olavskildens arbeidslag, bestående av entusiastene, bygger opp igjen den gamle hestevatinninga på vegen mellom Skjeppejvnen og Torsætra på Totenåsen. Fra venstre Arne Marius Sletum, Eivind Peder Hveem og Kristian Ødegård.

Kristian Ødegård søker nytt dekke over selve Olavskilden, oppkommet som benyttes til drikkevann for folk. Kilden var dekket med belteblikk, noe Olavskildens venner mente var helt feil. Steinen til venstre skal også bli tilbake den gamle inskripsjonen.